

1700.

[Thuróczy János] Johannes de Thurocz
Chronica Hungarorum. I. Textus. Edide-
runt Elisabeth Galántai [Erzsébet]. Juli-
us Kristó [Gyula]. Bp. 1985. Akad. Kiadó.
Ism.: S. J. = Historický Časopis. 34.
1986. 6. 926-927.

(Bratislava)

18.
of
3-

hľadov a tabuliek, zohľadnila výsledky výskumov z posledných desaťročí a na začiatky mincovania v Uhorsku podáva nový syntetický pohľad, ktorý je odchylný od predchádzajúcich názorov a predstavuje dosiahnutý stupeň výskumu. Budúce výskumy a nálezy tento obraz ešte nepochybne spresnia a prispejú aj k osvetleniu dnes nedoriešených problémov.

(M)

JOHANNES DE THUROCZ: CHRONICA HUNGARORUM. I. Textus. Ediderunt Elisabeth Galántai et Julius Kristó. Budapest, Akadémiai Kiadó 1985. 332 s.

Hoci sa kronikou Jána Turóciho zaoberajú bádatelia z rozličných aspektov aj v súčasnosti (najmä E. Mályusz a T. Kardos), chýbalo dosiaľ jej moderné kritické vydanie [posledné vydanie v Schwandtnerovej edícii je až z 18. stor.]. Dvoica editorov predkladá bádateľom text diela autora, ktorý pochádzal z Hontianskej stolice (z Pýru, teraz osada v Šipiciach), bol notárom hodnoverného miesta v premonštrátskom konvente v Šahách (1470—1475), od r. 1475 zastával funkciu notára a od r. 1486 protonotára krajinského súdu. Zomrel okolo r. 1488. Kroniku písal v posledných rokoch svojho života. Najprv vznikli kapitoly z krátkeho obdobia vlády Karola II. (Malého), a to na podnet protonotára Štefana de Haserhag. Ján Turóci ich napísal na podklade básnickej skladby Vavrince z Mníchova. V druhej polovici r. 1486 prikrčil k napísaniu najstarších častí, týkajúcich sa dejín Hunov, ako aj tzv. druhého príchodu Maďarov do Karpatskej kotliny. Dejiny uhorských kráľov sleduje potom do smrti Karola Róberta, pričom prameňom mu je kompozícia kroniky zo 14. stor. Obdobie panovania Ľudovíta I. prevzal do svojej kroniky zo *Životopisu Ľudovíta I.*, ktorého autorom bol magister Ján zo Šarišských Sokoloviec, nazývaný vzhľadom na svoj pôvod prídomkom Slováč (Tót).

Poslednú časť zachytávajúcu obdobie od smrti Karola Malého až do obliehania Viedenského Nového Mesta (r. 1487) ukončil v r. 1487 a je zrejme jeho dielom. Autograf kroniky sa nezachoval. Jej prvé vydanie vyšlo v Brne [20. 3. 1488] a v tom istom roku ju vytlačili aj v Augsburgu. Edícia A. Galántaiovej a J. Kristóa publikuje text brnianského vydania, pričom v kritickom aparáte uvádza textové varianty augsburského vydania. Varianty textu augsburského vydania sa v edícii uprednostnili iba vtedy, ak mali správnejšiu podobu. Prihliadalo sa aj na všetky doterajšie vydania kroniky, ak ich bolo

možné využiť na rekonštrukciu pôvodného znenia kroniky. Korekcie prevzaté do textu z iných prameňov a edícií predstavujú vcelku minimálne zmeny v brnianskom vydaní a sú vytlačené kurzívnym typom písma. Editori ponechali rozdelenie textu na hlavy, rešpektujúc tým obidve najstaršie vydania kroniky. Rešpektuje sa tiež moderná transkripcia v súlade so súčasnou latinskou ortografiou. Menný a miestny register orientuje bádateľov podľa historických názvov.

J. S.